

НЕЗАВИСИМ ЖИВОТ

ИНТЕГРИРАНОТО ОБРАЗОВАНИЕ – КЛЮЧ КЪМ ИНТЕГРИРАНАТА ЗАЕТОСТ

Всички хора се раждат свободни и равни по достойнства и права. Всеки има право на образование.

Всяко дете трябва да расте при осигурени му от държавата и обществото права, независимо от расата, цвета на кожата, пола, езика, религията... независимо от онова, което го отличава от околните.

Освен че звучат красиво, тези думи отразяват и част от неотменимите човешки права, записани в основния български закон – Конституцията на Република България – и в Конвенцията за правата на детето на ООН. И двата документа са гласувани от Великото Народно Събрание през 1991 г., което ги прави задължителни за приложение в страната ни.

Или поне така би трябвало да бъде в една правова държава с гражданско общество!

Интегрираното образование и интегрираната трудова заетост на хората с увреждания са безалтернативни гаранции за постигането на пълноценен и достоен живот на тази социална група.

Вече за никого не е тайна, че всички изолационни форми на образование в специализирани училища водят до маргинализация на децата с увреждания. Поради липсата на качествено образование те не са конкурентноспособни на пазара на труда. В това се корени дълбокият смисъл на борбата ни с изолацията и дискриминацията на децата с увреждания.

Към момента в България отношението към децата с увреждания е подчинено на медицинския модел на инвалидността, с всички последици от това. Нашият стремеж е децата с увреждания да учат в интегрирана среда, т. е. в масовите училища, заедно с другите деца. За да има успех това начинание, трябва да се прилага социалният модел на инвалидност. Независимо че и при двата подхода водеща е грижата за децата с увреждания, резултатите са коренно различни поради различните стратегии и политики.

Медицинският модел се базира на подход „ориентиран към увреждането“, а това значи, че се акцентира върху увреждането, поради което то става определящо за детето – то е дете с УВРЕЖДАНЕ. И след като увреждането се идентифицира като основен проблем, то усилията са насочени към него и частичното му отстраняване. Приема се, че проблемът може да бъде решен само от специалисти – лекари, терапевти – чрез специални дейности, в специална среда.

Социалният модел се гради върху подход „ориентиран към детето“, което е изходът от порочната практика на изолация, сегрегация и дискриминация на децата с увреждания. Вниманието се насочва към ДЕТЕТО като фактор в една система, която включва него самото – с нуждите и възможностите му, семейството, училището, физическата среда и т. н. Определящи са личните особености на детето и особеностите на системата; то е ДЕТЕ с увреждане. Като проблем е идентифицирана връзката между особеностите на детето и цялата система. Ето защо усилията трябва да бъдат насочени към елементите на системата, като целта е да се развият способностите на детето за осъществяване на връзка с всички останали елементи от нея.

Т Е М А Н А С Л Е Д В А Щ И Я Б Р О Й

МАЛКИЯТ ЧАСТЕН БИЗНЕС – ПРЕДИЗВИ-
КАТЕЛСТВОТО ДА БЪДЕШ НЕЗАВИСИМ

ВИЕ СТЕ НА ХОД...

Уважаема редакция, с интерес чета бюлетина „Независим живот“. Забележителна е първата страница, на която се разглеждат жизненоважни въпроси за интеграцията на хората с увреждания в обществото. Интересни са интервютата с такива хора, които успяват в бизнеса си независимо от препятствията и неразбирането. Моля, публикувайте и материали от европейския опит във връзка с домашните помощници (личните асистенти). Трябва по-скоро да се намери разрешение

на този проблем, защото ние, роднините на хора с увреждания, имаме личен живот, а не бихме искали нашите близки да живеят затворени в специализирани домове. Освен това е добре бюлетинът да се разпространява сред млади хора – ученици, студенти, оттам да тръгва промяната в мисленето, толерантността към различието, разбирането на другостта.

Рагвам се, че ви има. Дерзайте в същия дух – напористо, оптимистично, добронамерено.

*Ангелина Бочева
гр. София*

НАШИТЕ ДОБРОВОЛЦИ!

Италия – слънце, музика, гондоли... и една млада жена, усмихната и лъчезарна. Излъчваща фино благородство, Симона Тесоре внася особена атмосфера в нашия „центристски“ екип.

– Добре дошла в нашата „най-горда“ рубрика. Как се чувстваш като доброволец на ЦНЖ?

– Много добре – средата е приятелска и приятна. И в двата офиса се чувствам добре приета, а за мен, като чужденка, това е особено ценно.

– Симона, как попадна в България? Говориш великолепно езика ни...

– Съпругът ми работи в Европейската Комисия и затова сега сме тук. За мен е много важно да говоря езика на страната, в която живея. Полагам усилия, за да се справям с българския, и като доброволка в Центъра научих много.

– С какво си се занимавала в Италия, преди да започнеш да пътуваш със съпруга си?

– Четири години работих в център за деца с проблеми в говора и деца със затруднения в обучението. Работата ми бе насочена към интеграцията им в масовите училища.

– От няколко години подкрепяш различни инициативи на ЦНЖ. Защо избра да помагаш точно в такава организация?

– Защото имах свободно време и исках да правя нещо, което съответства на професията ми. Имам интерес и познания в работа-

та с хора с увреждания, имам и опит. Една гама от Европейската комисия ме насочи към вас. Бях много впечатлена от Канка и от организацията, ръководена от нея. За три години пред очите ми Центърът се разви като демократична организация със силен работещ екип.

– Напоследък в публичното пространство става все по-актуална и дискутирана темата за интегрираното образование. Мислиш ли, че сме готови за него?

– Мисля, че интегрираното образование е необходимо. Разбирам хората, които смятат, че не са подготвени, но не трябва да се чака. Със сигурност България е готова да приеме идеята, че децата с увреждания могат да учат в обществени училища. В България обаче липсва системата, която да позволи това да стане реалност. Трябва да се изгради работеща система – необходимо е правителството, НПО и родителите да работят заедно... и това трябва да стане сега.

– Какви спомени ще отнесеш със себе си, когато вече няма да си в България?

– Много харесвам България, много харесвам природата ѝ. Ще отнеса със себе си спомени за планините и снега (за пръв път живея в страна с толкова много сняг). Е, ще запомня и гупките по пътищата. Разбира се, няма да забравя преживяванията и взаимоотношенията с хората – и особено с хората от ЦНЖ. Един прекрасен спомен, който със сигурност ще запазя, е от купона на трети декември миналата година в Сатуричния театър. Дейността ви и начинът, по който работите, е гаранция, че нещата се променят.

Интервюто взе Ваня.

Phare

Финансирано от програма ФАР-Лиен на Европейския съюз и Новиб
Financed by the PHARE-LIEN Programme of the European Union and Novib

Novib

Издател: Център за независим живот – София

Адрес: ул. Бузлуджа 43, София 1463,

тел./факс: (02) 954 98 92, e-mail: cil@aster.net

Главен редактор: Валентина Воденичарова

Фотограф: Васил Янин

Графичен дизайн, предпечат и печат: Офис Маркет ЕООД

Тираж 800. Разпространява се безплатно.

ИНТЕГРИРАНОТО ОБРАЗОВАНИЕ – КЛЮЧ КЪМ ИНТЕГРИРАНАТА ЗАЕТОСТ

Продължава от стр. 1.

Проблемът може да бъде решен само със съвместните усилия на всички, включени в системата, и чрез пълноценната интеграция на детето във всички сфери на живота. Тогава специалистите, специалните дейности и специалните технологии ще са само средства, които ще улесняват естественото развитие на детето.

В 74-то СОУ в ж.к. Надежда – София учат няколко деца с различни увреждания и това не притеснява нито съучениците им, нито учителите, нито родителите. За съжаление подобна естествена училищна среда е все още изключение, а не практика.

И може би тук е мястото ясно и точно да кажем какво Е и какво НЕ Е интегрирано образование.

КАКВО Е ИНТЕГРИРАНО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ДЕЦА С УВРЕЖДАНИЯ

1. Децата да посещават и активно да участват в масови училища.
2. Равен достъп на децата до всички форми на образование и участие на всички необходими за конкретния случай специалисти в изготвянето на индивидуални програми за развитието им.
3. Създаване на подкрепяща среда за пълноценно участие на децата с увреждания в учебния процес в масовите училища.
4. Използване на едни и същи преподаватели за всички деца.
5. „Обратна интеграция“ – деца без увреждания да се учат в училища с деца с увреждания.
6. Система от програми за деца и родители.

КАКВО НЕ Е ИНТЕГРИРАНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Изолираната учебна среда.
2. Нагомните форми на обучение.

3. Отпадането на деца от образователната система.
4. Помощните училища.
5. Специалните и оздравителни училища.

Очевидно е, че нито интегрираното образование, нито интегрираната трудова заетост са възможни без адаптиране на училищната, работната и околната физическа среда, с цел осигуряване на достъп на хората с увреждания.

И нещо също много важно – тук не става дума за механично „прехвърляне“ на деца от специализираните училища в масовите. Предварителна стъпка е изграждането на модел за работа на мултидисциплинарен екип, който ще съставя индивидуален план за развитие на всяко дете с увреждане. За изпълнението му ще се формира подкрепяща среда за пълноценното включване на тези деца в образователния процес. Отправна точка при съставянето на планове ще са запазените възможности на децата с увреждания, а не увреждането и дефицита, който то поражда.

Не на последно място се предвижда адаптиране на учебните програми и формулиране на точни и ясни критерии за оценка на овладените знания и умения.

Непременно трябва да се следи за паралелното протичане на три процеса, за да настъпи реалната промяна:

- добра нормативна уредба;
- промяна на подхода в училище, подкрепена активно от родителите и обществеността;
- анализ и публична разгласа на положителния опит за интегрирано образование на практика в действителна ситуация.

А на „дежурния“ аргумент, че няма пари, единственият отговор е: при ефективно пренасочване на финансовите ресурси, които в бюджета се предвиждат за специализираните училища и предприятия, тези пари от средства за издръжка ще се превърнат във възвръщаем инвестиция. Добре образованият човек с увреждане ще има повече шансове за реализация на пазара на труда, респективно ще получава по-високи, и то трудови, доходи, а не от социални плащания, ще плаща данъци, т. е. вместо пасивен потребител на бюджета, самият човек с увреждане активно ще участва във формирането на бюджета – както с труда си, така и като данъкоплатец.

Безспорна е ползата от образование и труд в интегрирана среда – не само за хората с увреждания, а и за цялото ни общество, защото антидискриминационната политика ще го научи на толерантност и уважение към различните.

Анета Георгиева

РАБОТОДАТЕЛ

1. Име: доцент Павлина Петкова.
2. Професия, дейност: клиничен психолог, психотерапевт, консултант, преподавател в Софийския университет, шеф на психологичен консултантски център „Динамика“.
3. Хоби: класическата музика.
4. Домашен любимец: пуделът Топси – и понеже е любимец на цялото семейство, на негово име е и електронната поща в домашния компютър.
5. Девиз в живота: Странанието облагородява любовта на силния и озлобява слабия.
6. Мечта в живота: да стане европейски известен Центърът за психологично консултиране и терапия, който създадохме.
7. Непоносимост: към боклука от всякакво естество – както на улицата и в къщи, така и в душите и поведението на хората.

– Коя е дейността, която в момента отнема най-голяма част от енергията и времето Ви?

– Обучението на млади консултанти, които учат клинична психология в Софийския университет, както и грижата за тези, които идват да работят в нашия център „Динамика“.

– Вие имахте ли възможност да избирате къде и какво да учите?

– Да, имах. Исках да стана инженер-химик, но правилниците тогава не ми позволяваха да се обучавам там, дори и по индивидуален план. Обаче аз се заинтерих... дори извърших фалсификация при подаването на документите, просто не приложих един, който трябваше да се приложи... и когато се оказа, че съм на второ място в списъка, отидох при ректора. Той щеше да ме приеме за студент въпреки правилниците... аз обаче бях приета и психология в Софийския университет – и след като мислих една нощ, предпочетох психологията.

– Каква е дейността на център „Динамика“?

– Най-разнообразна. Центърът бе създаден най-вече с мисията да консултира хора в неравностойно положение, които не могат да преодолеят проблемите си – това е психологичната терапия. Част от работата ни е и организационното консултиране – в момента работим за няколко големи предприятия. Там посредничим при конфликти, подпомагаме хората да придобиват умения за работа в екип, тренираме ги как да се справят с професионалния и ежедневен стрес.

– За Вас интегрираната работна среда е нещо естествено. Защо обаче много работодатели отказват да наемат на работа хора с увреждания?

– Основно от неразбиране и прегразсъдъци, но това е само на един първоначален етап – мисля, че нещата се променят. Това, че ще се наложи да се сложи една рампа или да се премахне стъпало, наистина изисква разходи, но те са възвръщаеми от ползата, която носи с работата си всеки, включително и човекът с увреждания.

– А какво губят хората с увреждания, работещи в специализираните предприятия и цехове?

– Те губят най-ценното – човешкия контакт – и това е загуба за тях, но е загуба и за физически здравите, които отказват да работят с хора с увреждания. Общата работа би обогатила и едните, и другите.

– А как би се отразил на едно дете осемгодишен престой в специализирано училище?

– Отразява се фатално на неговото нормално развитие. В този процес на израстване се получават такива травми и деформации, които впоследствие е почти невъзможно да се преодолеят. Съществуват деца с увреждания, отгледани в естествената си семейна и училищна среда, която им е дала възможността да развият различни умения за справяне и те са станали ефективни граждани независимо от увреждането си. Докато децата в домовете не могат да развият умения за общуване и адаптиране към социалната среда и въпреки медицинските грижи, положени за тях, живеят нещастни и в социална изолация.

– Толерантен ли е българинът към различieto?

– По особен начин. Толерантен е към нещата, които счита, че са на мода, например към младите хора, които се обличат и държат поекстравагантно...но не е толерантен към различieto, свързано с болестта. Хората като че ли ги е страх и на тях да не им се случи това страдание, та предпочитат да не го виждат...

– Какво смятате, че трябва да се промени, за да имат хората с увреждания възможност да изживяват живота си така, както те самите намират за добре?

– Като ги приемем сред нас, като заделим средства, за да направим достъпни социалните пространства на живот, а те ще ни дадат обичта си, която поради страданието е облагородяваща и силна... на всички нас сега ни трябва много сила, за да можем да понесем трудностите, без да се огънем.

РАБОТНИК

1. Име: Живко Желев.
2. Професия, дейност: Клиничен психолог.
3. Хоби: Любопитството.
4. Домашен любимец: В момента тази роля изпълнява четиримесечният му син.
5. Девиз в живота: Да живеем, за да експериментираме.
6. Мечта в живота: да пътува по света.
7. Непоносимост: към обезчовечаването.

– Правите ли разлика между инвалид и човек с увреждане?

– Не мога да кажа, че правя някаква специална разлика, но в България думата „инвалид“ носи доста негативни значения... а изразът „човек с увреждане“ е почти непознат.

– Какво разбирате под интегрирана работна среда?

– Нещо, което постоянно се опитваме да направим, почти винаги не успяваме, но не спираме да опитваме. Интегрираната работна среда означава всеки да се чувства добре на работното си място, да има възможността да експериментира и да поема предизвикателства. Среда, която те подготвя към саморазвитие.

– Защо подобна работна среда е все още рядкост в България?

– Защото тя се възприема като нещо отделно от самия човек, от личния му живот, от личните му страсти. Интегрираната работна среда означава да можеш да вложиш предпочитанията, приоритети си в усилия, които да доведат до положителни резултати. От тази гледна точка аз познавам доста хора с увреждания, които са успели да вложат личните си страсти в нещо градивно и да се реализират.

– Вероятно дори и не се замисляте, че шибката Ви е с двигателно увреждане, но ако работехте да речем с още двама колеги с някакъв физически дефицит, това би ли променило нещо в работата Ви?

– Ааааа, когато ме кара с колата, съвсем си го забелязвам. Не знам, не мога да кажа дали това би променило работата ми. Аз също съм с много тежко увреждане на очите и съм имал периоди в живота си, в които съм се чувствал различен и неприет... което пък от друга страна ме провокира да изследвам тези неща и ми помага много в терапията, в работата ми с хората.

– Има ли пряка зависимост между професионализма и физическата кондиция на човека?

– Мисля, че хората, които са с някакъв вид увреждане, имат по-голям стимул да стават все по-добри професионалисти – доколкото от това да те приемат зависи да се чувстваш психически нормално, а доказаният професионализъм е един от начините да те приемат. И пред мен стои въпросът колко повече усилия трябва да положат хората с увреждания, за да го постигнат.

– Как би се отразило на развитието на физичес-

ко здраво дете, ако в класа си има съученици с увреждания?

– Внасянето на разнообразие в един клас учи децата да бъдат по-толерантни и самите те да се стремиш и да търсят разнообразието, да развиваш себе си така, че да можеш да се напасваш към различните хора в различните ситуации. Затова е много важно човекът, който ще ги обучава, да знае как става това. На учителите обаче им е трудно в осъществяването на нужния подход и затова трябва да се помага на училищата в тази област.

– А ако едно дете с увреждане бъде извадено от естествена му среда, да речем, ако бъде настанено в специализирано училище, как това би повлияло на неговото развитие?

– Точно това инвалидизира детето, а не физическият му проблем. Така се създава жизнен стил, който те бележи за цял живот и ти не можеш да излезеш по никакъв начин от него... от друга страна, обаче, рязкото закриване на тези училища би било катастрофално. Трябва да има предварително създадени условия, за да може да се премине към комбинирано обучение.

– С какви проблеми най-често идват хората за консултации при вас?

– Голяма посещаемост има от хора, които са във възрастни кризи. Например четиридесетгодишните много по-често посещават консултантите, отколкото тези на 39 или на 41 години... явно кървалите годишнини те карат да преосмисляш живота си. Идват хора в преход от детство към юношество, от юношество към зряла възраст – преходът често е травмиращ... както и хора, претърпяли различни емоционални кризи. Когато отидеш в психиатрията, те третираат като болен – докато в „Динамика“ можеш да дойдеш и да кажеш: аз съм в криза, имам проблем, но не съм болен и искам да развия капацитета си... или: аз не съм в кой знае каква криза, но чувствам, че нивото, на което функционирам, е незадоволително и искам да го подобря.

– А има ли рецепта за добро психическо здраве?

– Аз лично не я знам... но мисля, че добрите връзки, добрите отношения са гаранция за добро психично здраве. Изключително важно е да имаш добри връзки, добра среда, която да те подкрепя. Средата, в която се формираш, определя възможността да си здрав или болен.

ИНТЕГРИРАНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ИТАЛИЯ

*Един разказ на
Силвана Тесоре –
доброволка в ЦНЖ*

В Италия промяната започна от законодателството. До 1971 г. децата с увреждания се учеха в интернати (социални заведения), в специални училища или вкъщи. Те нямаша възможност да учат с другите деца и вероятността да получат по-лошо образование бе голяма. Особен бе случаят със специалните класове в общите училища, създадени със закон през 1962 г. Въпреки че законът беше израз на стремежа да се излезе от рамките на изолираното образование, опитът бе несполучлив и по един или друг начин децата с увреждания отново бяха белязани и считани за „второ качество“.

Законът от 1971 г. гарантира правото на всяко дете с увреждане (независимо от вида на увреждането) да учи в общо училище. През 1977 г. специалните класове бяха премахнати. Оттогава се приеха редица специални правни норми с цел да се организира ефективната интеграция на децата с увреждания в общите училища. Законът за общата политика за интеграцията на хората с увреждания (1992 г.) кодифицира материята и разширява предишните правни норми, засягащи хората с увреждания. В частта за интегрираното образование, той постановява:

- Всички деца с увреждания, без оглед на вида на увреждането, имат право да учат в общо училище и да продължат образованието си в университет.

- Трябва да бъде създадена мултидисциплинарна група, която да осъществи ефективно процеса на интеграция, като очертае точно задълженията и дейностите.

- Законът определя също критериите за оценяване на учениците с увреждания.

Факторите, които се оказаха решаващи за преминаване от изолация към интеграция, бяха промените в законодателството от 1971 г. до днес и културният процес, т.е. промяната в обществените нагласи.

Подготвянето на законите бе съпътствано със сериозна промяна в мисленето и културата на обществото. Този сложен процес повлия върху различни сфери на обществения живот. Една от основните промени беше в подхода към децата с увреждания. Подходът, „ориентиран към децата“, бе заменен с подход, „ориентиран към детето“...

Представите за образованието на децата с увреждания се промениха. Училищната инсти-

туция постепенно изостави подхода, ориентиран към училището (в който приоритетни са интересите на училището), и прие подхода, ориентиран към детето. При този подход детето с увреждане получава ползотворна подкрепа в своето образование, съобразено с неговите действителни нужди, а не с тези на училището. Учителите, от своя страна, възприеха новата гледна точка и вече имат възможност да включат детето с увреждане в класа и да съобразят учебния план с неговите специални нужди. Същият процес протече в държавните институции, които започнаха да изготвят единна учебна програма.

Важна промяна настъпи и в областта на рехабилитацията. Рехабилитацията стана част от общите усилия за независим живот и социална интеграция на децата с увреждания. И накрая, родителите на децата с увреждания и самите деца промениха представата си за училището и активно сътрудничиха в процеса на интеграция. В същото време родителите на другите деца, които посещават обикновеното училище, прие-

ха идеята за интегрирано образование и започнаха да възприемат детето с увреждане като естествена част от класа.

През всичките тези години постигнахме много успехи в конкретни опити за интегрирано образование. Понякога инициативата поемаха училищата, центровете за рехабилитация или организациите на хора с увреждания, друг път учителите и специалистите в сферата на рехабилитацията с подкре-

пата и застъпничеството на родителите на децата с увреждания. Тези опити дадоха възможност да се изготвят нови стратегии, да се оценят добрите постижения и възникналите проблеми. Законите и подзаконовите нормативни актове бяха създадени въз основа на практиката.

Съчетанието на различните елементи, които се развиваха едновременно в непрестанна взаимовръзка, даде възможност да настъпи промяната. Причината за конкретни неуспехи е появата и развитието на елемент без взаимовръзка с останалите. Например добрата нормативна уредба не върши много работа, ако прилагането на законите не става успоредно с промяната на подхода в училище. От друга страна, училището, което подкрепя принципа на интегрираното образование, не може да постигне ефективни резултати, ако родителите не оказват необходимата подкрепа. И накрая, не може да настъпи истинска промяна, докато някой не се опита да осъществи интегрирано образование на практика в действителна ситуация.

ЮРИДИЧЕСКИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА АСЕН

Трудно е да се представи работата на юриста привлекателно и ясно. Лабиринтът от закони и нормативни актове от различно естество често обърква и кара хората да се стряскат. Това е така, защото повечето граждани не са достатъчно добре запознати с правата и задълженията си, първо, и после, със специфичните разпоредби в нашето законодателство, третиращи отделни „привилегии“, които, за съжаление, създават твърде много – и важни, с оглед обществената им значимост, ограничения.

Прави впечатление обаче широката правна култура на хората, която в голяма степен улеснява общуването и помага в процеса на обяснението на отделните казуси. За мен работата ми като юрист в Центъра за независим живот – София е преди всичко израз на осъзната необходимост да се чувствам полезен. Това е начин да изразя себе си. Чрез общуването с хората разбирам доколко съм подготвен да посрещам преките резултати от своята дейност, до каква степен мога да отговоря на потребностите на хората. От друга страна, докосването до личните съдби и болки ме прави по-чувствителен, по-търпелив, по-мъдър.

Характерът на моята работа ми помага вярно да определям контурите на конкретната помощ, която всеки човек иска от мен – от обикновената справка в базата нормативни актове до разрешаването на заплетен казус, в който понякога фактическите данни, имащи отношение към конкретния случай, не са в полза на търсения и очакван от клиента правен резултат. Най-често хората с увреждания желаят да получат обективна представа за правата, които имат, както и начините, чрез които тези права се отстояват. Въпросите им са свързани предимно с осигурителното право – придобиването на право на

пенсии за изслужено време и старост, пенсии за инвалидност – поради общо заболяване, трудова злополука и професионално заболяване, гражданско инвалидни и военноинвалидни пенсии, социални пенсии; ганъчното право – специфичните преференции за хората с увреждания; специфични права, свързани със самото увреждане; трудовото право – въпроси, свързани с нарушеното право на труд, с трудоустройването на работници и служители и т. н.

В тази връзка с колежата адвокат Костакиев постоянно се натъкваме на системно нарушаване на правото на труд на хората, които имат някакъв физически или сензорен дефицит.

Най-често тези хора са „освидетелствани“ от трудово-експертната лекарска комисия и с оглед тежестта на увреждането им се дава група инвалидност. Хората с първа група, „най-тежко увредените“, нямат право на труд. Подобен е

случаят с Б. Д. от Варна, младо момиче със сензорно увреждане, което въпреки доказаните умения и професионализъм (Б. Д. е квалифициран педагог, с научни разработки в областта на детската психотерапия) не може да започне работа.

След като се запознава с документите ѝ за кандидатстване, работодателят отказва да я назначи за преподавател в училището, което ръководи, защото това би било нарушение на закона. Б. Д. дойде в Консултантския ни център за подкрепа и съдействие. В момента, след оказаната юридическа помощ и застъпничество, клиентката обжалва решението си пред ЦТЕЛК.

Това, че хората имат нужда от нашите консултации, проличава не само от положителните отзиви, от писмата и телеграмите, от обажданията на хората, в които се чувства искрената им благодарност, но и от многото заявки за юридическа помощ. А аз лично се чувствам щастлив винаги, когато мога да помогна, когато клиентът е доволен, когато проблемът е разрешен.

Асен Василев

Благодаря ви, че ви има, защото всеки има своя шанс в живота – това е смисълът на достъпността, независимия живот и правилната социализация, само и единствено при вас става това не по дефиниция, а в действителност. Прекрасно е, че благородните ви начинания дават ефективни резултати по отношение на институциите...

Пожелавам реализация на всички мечти и

стремежи от житейската реалност най-вече на хората, които познавам и обичам: Ева Романова, Асен Василев и Камен Костакиев... Благодаря ви за времето, отделено за мен, благодаря ви, че въпреки увреденото зрение нито веднъж не се усъмнихте в моя личен, респективно професионален принос, творчески заряд и човешко индивидуално сътрудничество.

Б.Д. – Варна

ПРЕДИ... СЕГА... ПОСЛЕ

ПРЕДИ

Отчето хмесе, съдържателно и финансово, пред спонсорирани организации и планираме първото полугодие на тази година...

СЕГА

Информираме, обучаваме, консултираме. В пълен ход е и четвъртото по ред обучение „Как си търся работа“, което се провежда под ръководство на консултантите, познати ви, надяваме се, не само от вече любимата на много от вас рубрика „Кошерът“.

ПОСЛЕ

В трескава подготовка сме

на важна работна дискусия с представителите на управителния съвет на Фонда за рехабилитация и социална интеграция на инвалидите и Националния съвет за рехабилитация и социална интеграция на инвалидите. В две срещи (съответно на 10 март и 12 април 2000 г.) ще се дискутира политиката по отношение на трудова заетост на хората с увреждания и необходимостта от промяна.

Журналисти от различни електронни медии и представители на централния печат ще бъдат запознати с философията за независим живот на двудневен семинар в Баня на тема „Независими медии и независим живот“, който ще се

проведе на 18 и 19 март 2000 г.

На 27 април 2000 г. ще се проведе работна среща на тема „Достъпно работно място“, на която ще присъстват строители, инженери, архитекти, проектанти, работодатели, представители на Националната служба по заетостта, граждани с увреждания, консултанти от Холандия. Недостъпната гражданска среда е една от основните причини хората с увреждания да не могат да участват пълноценно във всички сфери на живота. Това е проблем, за който трябва непрекъснато да се говори, защото той може да бъде разрешен единствено с общите усилия на всички.

ПОЛЕЗНИ ЧЕТИВА

ИЗБОРЪТ – гете с УВРЕЖДАНЕ или ДЕТЕ с увреждане

Изданието на ЦНЖ е изготвено с цел да подпомогне усилията за изработване на стратегия за интегрирано образование в България. Изданието ще ви запознае с извлечения от важни български и международни документи, прогласяващи основни права на децата; с извлечение от действащото законодателство в образователната ни система; с анализ и обзор на действащата образователна система в България, кратко резюме на интегрираното образование в Италия и някои идеи как да извървим пътя от изолация към интеграция.

Почти сериозно за училищните настоятелства

Разказаното в тази книга не е инструкция за министерство, нито виждане на висш сивник, а споделени мисли и идеи, които са резултат от дългогодишния опит на автора Красимир Ангелов в организирането на няколко училищни настоятелства. Предложените му могат да предизвикат спорове, но и диалог по тези въпроси, което е най-важната цел на това издание на фондация С.Е.Г.А.

Децата също имат права

Изключително полезно практическо ръководство за запознаване с Конвенцията за правата на детето. Познаването на този международен юридически документ е първата стъпка от процеса на израстването на граждани с възможности и отговорности, които ще бъдат внимателни, продуктивни и уважаващи правата на другите.

Ръководството е разработено от Сюзън Фаунтън и е издание на Българския национален комитет за UNICEF – София.